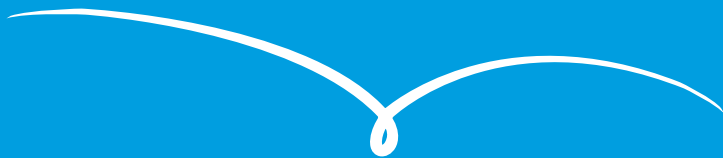

Strandvisie 2011-2014

Gemeente Schouwen-Duiveland

Afdeling Recreatie, Economie en Bijzondere wetten
November 2010

Door de raad vastgesteld op 16 december 2010

Inhoud

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel	5
1.3 Reikwijdte	5
1.4 Proces	5
1.5 Publiek-private samenwerking	6
1.6 Leeswijzer	6
2. Sterkte/zwakteanalyse	7
2.1 Inleiding	7
2.2. SWOT-analyse	7
2.3 Toelichting SWOT-analyse	8
3. Recreatieonderzoek 2009	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Opzet onderzoek	13
3.3 Onderzoeksresultaten	13
4. Ambitieniveau	19
4.1 Inleiding	19
4.2 Ambities	19
5. Doelstellingen	29
6. Actieprogramma	31
6.1 Inleiding	31

Inleiding

1

1.1 Aanleiding

De raad van de gemeente Schouwen-Duiveland heeft op 3 juli 2008 de Strandvisie 2008-2013 vastgesteld. In navolging van dit beleidsdocument heeft de raad op 27 november 2008 eveneens een bijbehorend actieprogramma vastgesteld. In de Strandvisie en het actieprogramma hebben wij al aangegeven in 2010 een korte evaluatie uit te voeren, aangezien op dat moment een grootschalig tevredenheidsonderzoek naar het gebruik en de beleving van het Schouwse Noordzeestrand beschikbaar zou zijn. Het onderzoek is begin 2010 opgeleverd en vormt de basis voor de onderliggende, gewijzigde Strandvisie 2011-2014 (inclusief actieprogramma).

1.2 Doel

Doelstellingen van de Strandvisie 2011-2014 (hierna: Strandvisie) zijn:

- **Het formuleren van een toekomstvisie voor het strand, waarin het ambitieniveau en de ontwikkelingsrichting voor de komende raadsperiode wordt bepaald;**
- **Het vertalen van de visie naar een concreet actieprogramma voor de periode 2011 tot en met 2014;**
- **Het verwerken van de onderzoeksresultaten uit het tevredenheidsonderzoek in de toekomstvisie en het actieprogramma;**
- Inzicht bieden in de reeds behaalde resultaten met de Strandvisie 2008-2013.

Overigens willen wij op deze plaats alvast benadrukken dat het ambitieniveau en de ontwikkelingsrichting naar aanleiding van het tevredenheidsonderzoek op diverse punten aanpassing behoeft, maar geen compleet gewijzigde visie tot gevolg heeft.

1.3 Reikwijdte

De Strandvisie is van toepassing op het Noordzeestrand van Schouwen-Duiveland en de directe omgeving. Meer in het bijzonder is het strand de zandige kustlijn, het water, het duingebied, de strandovergangen en de nabij gelegen omgeving, waaronder de parkeerterreinen en de (recreatieve) infrastructuur. De gemeente Schouwen-Duiveland heeft een lange strook Noordzeestrand van circa 21 kilometer met meer dan 20 strandovergangen.

1.4 Proces

In vergelijking met de Strandvisie 2008-2013 hebben we in de nieuwe Strandvisie een aantal minder relevante hoofdstukken en bijlagen weggelaten. Voor het formuleren van de beleidsuitgangspunten en het actieprogramma maken we nog slechts gebruik van de SWOT-analyse uit de Strandvisie 2008-2013. Deze gewijzigde sterkte/zwakte analyse geeft inzicht in de manier waarop brancheorganisaties en strandexploitanten aankijken tegen het strand en zijn ontwikkelingsmogelijkheden. Het tevredenheidsonderzoek vormt eveneens een basis voor de uitwerking van deze Strandvisie. Na vaststelling van het concept is de visie ter beoordeling voorgelegd aan de (strand)sector, waaronder de VSSK. De inspraakreacties zijn vervolgens verwerkt, waarna de Strandvisie door de raad is vastgesteld.

1.5 Publiek-private samenwerking

De Strandvisie formuleert ambities. Bij het realiseren van deze ambities heeft onze gemeente veelal een randvoorwaardelijke rol. In de praktijk dragen we zorg voor het onderhoud van en de veiligheid in de publieke ruimte, stellen we in regelgeving kaders vast en worden particulier initiatieven gestimuleerd. Productontwikkeling en invulling van gastheerschap is aan de ondernemers en belangenorganisaties. Deze visie is in coproductie tot stand gekomen en ook de uitvoering ervan kan alleen in gedeelde verantwoordelijkheid met betrokken partijen plaatsvinden.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 hebben we de SWOT-analyse van de Strandvisie 2008-2013 opgenomen en op punten aangepast. In hoofdstuk 3 gevolgd door de belangrijkste conclusies uit het tevredenheidsonderzoek dat NRIT Onderzoek in 2009 namens onze gemeente heeft uitgevoerd. Aan de hand van de SWOT-analyse en de onderzoeksresultaten wordt in hoofdstuk 4 een grove schets gegeven van de toekomst op en rond het strand. In het laatste hoofdstuk hebben we een herzien actieprogramma opgenomen, met daarin een planning en taakverdeling voor de uitvoering van de strandvisie. Tevens bieden we een overzicht van de uitgevoerde acties in de voorgaande jaren.

Sterkte/zwakteanalyse

2

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gebruiken we de SWOT-analyse om de ontwikkelingsmogelijkheden van het strand in beeld te brengen. De SWOT-analyse dateert uit 2007 en is naar aanleiding van de actualiteit en in samenspraak met onder meer de VSSK op enkele plaatsen aangepast. Er is dus geen geheel nieuwe SWOT-analyse gemaakt. De sterke en zwakke punten zijn de kenmerken van de organisatie of het product. Het gaat dus om de interne elementen. De kansen en bedreigingen zijn de ontwikkelingen, gebeurtenissen en invloeden waaraan de organisatie of het product onderhevig is. Hier gaat het dus om de externe elementen.

2.2. SWOT-analyse

De SWOT-analyse is in 2007 tot stand gekomen na brainstormsessies met de VSSK, de strandreddingsbrigade Westerschouwen, enkele strandexploitanten en brancheorganisaties. De SWOT-analyse is dus een coproductie tussen de gemeente en de genoemde partijen.

Sterk <ul style="list-style-type: none"> • Uniek, uitgerekt, open en natuurlijk strand • Zonering strand • Aanwezigheid Blauwe Vlag stranden • Aanwezigheid reddingsbrigade tijdens drukste perioden • Transferium • Voorzieningenniveau • Schone stranden	Zwak <ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid strand • Strandcabines, opslagunits en kinderspeeltuig • Geen elkweervoorziening in de nabijheid van het strand • Bewaking • Bezetting strandreddingsbrigade • Kwaliteit openbare toiletten • Kwaliteit en kwantiteit van de wandel-, fiets- en ruiterspaden • Starre welstandsregels
Kansen <ul style="list-style-type: none"> • Diversiteit en open karakter van het strand • Natuurgerichte recreatievoorzieningen • Kwaliteit en kwantiteit van (openbare toegankelijke) voorzieningen en recreatieve mogelijkheden op het strand • Jaarrond exploitatie strandpaviljoens • Overnachten op en nabij het strand • Integraal toezicht • Promotieactiviteiten uitbreiden en krachten bundelen • Subsidiemogelijkheden	Bedreigingen <ul style="list-style-type: none"> • Invloed natuur • Vrijwillige reddingsbrigade • Aantasting unieke strandkarakter en herkenbaarheid • Vervuilde strandovergangen • Hoge kosten strandpaviljoenhouders

2.3 Toelichting SWOT-analyse

De SWOT-analyse geeft door middel van een aantal steekwoorden een aardig overzicht van de sterke en zwakke punten en kansen en bedreigingen met betrekking tot het Schouwse Noordzeestrand. De volgende toelichting kan dit overzicht verder inzichtelijk maken.

2.3.1 Sterke eigenschappen

Uniek, uitgerekt, open en natuurlijk strand

Het Schouwse strand wordt gezien als een uitgerekt, natuurlijk, open strand zonder al te veel horizonvervuiling (recreanten kunnen mosselzaadinstallaties wel als zodanig ervaren). De 21 kilometer lange kustlijn is bijzonder vanwege zijn vorm. De kustlijn vormt geen rechte lijn, maar een bocht die loopt van de Brouwersdam tot en met Westenschouwen. De combinatie met het natuurgebied Kop van Schouwen maakt het strand uniek in Nederland.

Zonering

Op het strand is er een breed diversiteit aan activiteiten en mogelijkheden, mede door de zonering die regelmatig model staat voor andere kustgemeenten. Er is wel een kanttekening, want vooral verblijfsrecreanten kiezen regelmatig zonder kennis van de zone een strandovergang in de directe nabijheid van de verblijfsplaats.

Aanwezigheid Blauwe Vlag stranden

De gemeente Schouwen-Duiveland heeft drie strandovergangen met een Blauwe Vlag, terwijl ook een aantal jachthavens aan dit programma deelnemen. De Blauwe Vlag is een internationale milieuonderscheiding voor een schoon en veilig strand en herkenningssymbool voor de strandbezoekers. De Blauwe Vlaggen wapperen bij strandovergang de Ronde, Wilhelminahoeve en Jan van Renesseweg.

Aanwezigheid reddingsbrigade tijdens drukste perioden

Gedurende de drukste perioden op het strand is er een gemotiveerde en professionele reddingsbrigade die zorg draagt voor de veiligheid op het strand. De reddingsbrigade is (anno 2010) met drie reddingsposten en een aantal jeeps en reddingsboten aanwezig om het strand te bewaken. In 2011 wordt een 4^e post geplaatst op de Brouwersdam.

Transferium

De bereikbaarheid van de strandovergangen is een sterke eigenschap, vooral door het gratis parkeren en gratis openbaar vervoer (van half mei tot half september) vanaf het Transferium in Renesse. In vergelijking met andere gemeenten is dit een sterk punt, met de kanttekening dat het Transferium vooral de bezoekers van de stranden nabij Renesse dient.

Voorzieningenniveau

Met betrekking tot het strand zijn de strandexploitanten, waaronder de paviljoenhouders, trots op het vrij hoge voorzieningenniveau op het strand. Dat is onder meer het gevolg van de beleidsnota betreffende zonering, het cafetariamodel voor de strandpaviljoens en de inzet van de exploitanten. Steeds meer paviljoenhouders zetten stevig in op de restaurantfunctie in de avonden.

Schone stranden

Het Schouwse strand is conform de steekproeven in de verkiezing 'Schoonste strand' al jaren als zeer schoon te typeren. Voor wat betreft de strandovergangen en de toegangswegen naar het strand (bijvoorbeeld paardenpoep) is er nog wel een verbeteringslag mogelijk.

2.3.2 Zwakke eigenschappen

Bereikbaarheid strand

Zowel de kwaliteit als de kwantiteit van de parkeervoorzieningen is onvoldoende. Er zijn, voornamelijk tijdens het hoogseizoen, te weinig parkeervoorzieningen bij de strandovergangen en de inrichting van de parkeerterreinen is ongestructureerd. De informatievoorziening over files en parkeermogelijkheden, waaronder de verwijzing naar het Transferium, is een zwak punt. Betaald parkeren is geen uitnodiging om het strand te bezoeken en het uitdelen van parkeerboetes kan er voor zorgen dat mensen geen herhalingsbezoek brengen. De ontsluiting van het eiland blijft een zwak punt en kan de liefhebbers van het strand weerhouden de Schouwse stranden te bezoeken.

Strandcabines, opslagunits en kinderspeeltuig

De kwaliteit van strandcabines en opslagunits is onvoldoende, terwijl kinderspeeltuig nauwelijks aanwezig is op het strand.

Geen elkweervoorziening in de nabijheid van het strand

Een elkweervoorziening in de nabijheid van het strand zou een toegevoegde waarde kunnen zijn, zeker buiten de zomermaanden en gedurende slechte weersomstandigheden in het hoogseizoen. Het ontbreken van een dergelijke voorziening vermindert de toestroom van (dag)recreanten.

Bewaking

De bewaking van het strand kan worden opgesplitst in bewaking overdag door toezichthoudende ambtenaren en de strandreddingsbrigade en nachtbewaking door een door ondernemers ingehuurd nachtbewaker. Overdag is de bewaking door toezichthoudende ambtenaren van te korte duur en wordt niet op de juiste plaatsen gecontroleerd. Bovendien is de strandreddingsbrigade alleen in de maanden juli en augustus actief. De nachtbewaking is ten slotte ook te summier (één bewaker), zeker in de maanden waarin het strand dient als uitwijkplaats na sluiting van de horecavoorzieningen in de kernen.

Bezetting strandreddingsbrigade

Er is sprake van een lage bezettingsgraad bij de strandreddingsbrigade. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de lage vergoedingen voor vrijwilligers. Tegelijkertijd is er een landelijke trend, waaruit blijkt dat steeds minder mensen vrijwilligerstaken op zich willen nemen. Bij incidenten op de Brouwersdam wordt anno 2010 een beroep gedaan op de strandreddingsbrigade Ouddorp, aangezien een reddingspost daar (nog) ontbreekt.

Kwaliteit openbare toiletten

Een aantal openbare toiletten bij de strandovergangen is verouderd, waardoor de toiletten gedurende de afgelopen jaren aan kwaliteit hebben ingeboet. Aandacht voor nieuwbouw en renovatie is wenselijk, terwijl ook schoonmaak van de toiletten te wensen overlaat.

Kwaliteit en kwantiteit van de wandel, fiets- en ruiterspaden

De afgelopen jaren is er onvoldoende geïnvesteerd in het aanleggen en onderhouden van wandel, fiets- en ruiterspaden. De kwaliteit van de ruiterspaden aan de binnenzijde is niet toereikend en er is op sommige plaatsen geen scheiding met de wandelpaden. De fiets- en ruiterspaden zijn gebruiksonvriendelijk, mede door de afrastering met prikkeldraad. Bovendien is het ruiterspad langs de Vroonweg niet meer in gebruik, waardoor een route van Renesse naar Haamstede onmogelijk is.

Starre welstandsregels

Alle paviljoens, reddingsposten en andere bouwsels op het strand moeten aan welstandseisen voldoen. De regels geven te weinig ruimte voor ontwikkelingen en innovatieve ideeën, waardoor vooral strandexploitanten minder snel zullen investeren in voorzieningen of bijzondere bouwvormen.

2.3.3 Kansen

Diversiteit en open karakter van het strand

Het benadrukken en uitnuttigen van het unieke strandkarakter is voor het Schouwse Noordzeestrand een belangrijke kans om meer mensen richting de stranden te bewegen. Een dynamisch strand is in dit kader een speerpunt. Via zandsuppletie kan het karakter van het strand behouden blijven.

Natuurgerichte recreatievoorzieningen

Voor de Schouwse kust is een bodembeschermingsgebied gecreëerd en zijn reeds Natura 2000-gebieden aanwezig. Dit biedt kansen voor verdere ontwikkeling van de natuurbeleving, meer in het bijzonder natuurgerichte recreatievoorzieningen. Vooral natuurliefhebbers, maar ook andere recreanten, kunnen door middel van arrangementen, gerichte promotie en productontwikkeling richting de Schouwse stranden worden getrokken.

Kwaliteit en kwantiteit van (openbare toegankelijke) voorzieningen en recreatieve mogelijkheden op het strand

Deze kans hangt enerzijds samen met de Beleidsnota Cafetariamodel strandpaviljoens. In ruil voor een toename van de oppervlakte van een strandpaviljoen kunnen paviljoenhouders openbaar toegankelijke voorzieningen creëren. Investerings in kinderspeeltoestel, douches op het strand en specifieke voorzieningen voor mensen met een functiebeperking bieden kansen. Anderzijds biedt de bestaande zoning kansen om in te spelen op 'beleving', zodat ook de doelgroep jongeren zich meer op het strand vertonen.

Jaarrond exploitatie strandpaviljoens

Momenteel mogen 8 strandpaviljoens jaarrond exploiteren. Niet alle paviljoenhouders maken momenteel gebruik van deze mogelijkheid, maar anderzijds zijn er exploitanten met een seizoenpaviljoen die wel jaarrond willen exploiteren. Meer jaarrond exploitatie bij andere overgangen moet tot seizoensverlenging leiden.

Overnachten op en nabij het strand

Paviljoens zijn door hun ligging makkelijke objecten voor dieven en vandalen. Het legaliseren van overnachtingen op paviljoens kan diefstal en vandalisme terugdringen. Commerciële verblijfsrecreatie op het strand kan nieuwe doelgroepen (o.a. zakelijke markt) aantrekken, seizoensverlenging stimuleren en de concurrentiepositie ten opzichte van andere gemeenten versterken.

Integraal toezicht

De toezichthouders van de diverse organisaties, waaronder de politie, douane, kustbeheerders, provincie en de gemeente, kunnen de krachten bundelen en daardoor integraal en efficiënter toezicht houden.

Promotionele activiteiten uitbreiden en krachten bundelen

Door het uitbreiden van het aantal promotionele activiteiten en een gedegen samenwerking tussen gemeente, ondernemers en belangenorganisaties kan het Schouwse strand nadrukkelijk op 'de kaart' worden gezet. Bij promotie hoort niet alleen een folder of website, maar ook gastvrijheid. Webcams op het strand en het aanbieden van arrangementen zijn publiekstrekkers, die nog niet (ten volle) benut worden. Door betere toegankelijkheid van de strandovergangen wordt de kans op strandbezoek door mensen met een functiebeperking groter, maar dit wordt nog onvoldoende onder de aandacht van de doelgroep gebracht.

Subsidiemogelijkheden

In beginsel moeten openbare voorzieningen zoveel mogelijk door de gemeente betaald worden. Er zijn verschillende subsidiestromen om diverse (onbetaalbare) actiepunten uit te voeren. Door aan zoveel mogelijk subsidieprojecten deel te nemen, kunnen enerzijds de kosten worden gedrukt en anderzijds meer beleidspunten worden uitgevoerd. Het Euregioproject "120 kilometer kustkwaliteit" kan als voorbeeld dienen, maar wellicht is er ook binnen de Stichting Renesse budget voor strandgerelateerde voorzieningen.

2.3.4 Bedreigingen

Invloed natuur

Natura 2000-gebieden en het Bodembeschermingsgebied leiden tot een verscherpte toetsing bij vergunningaanvragen, waardoor de ontwikkeling van het toeristisch product af en toe wordt beperkt. Een andere natuurlijke bedreiging vormt zandafslag. Zandafslag is niet alleen vanuit veiligheidsoverwegingen een bedreiging, maar ook economische een groot gevaar. Zandafslag kan ertoe leiden dat strandpaviljoens moeten verdwijnen of verplaatsen, het strand moeilijk toegankelijk wordt en bepaalde (recreatie) activiteiten onmogelijk worden. Het verdwijnen van de zone extreme sporten bij strandovergang Brouwersdam 2 op het grondgebied van Schouwen-Duiveland is een voorbeeld.

Vrijwillige reddingsbrigade

Een vrijwillige reddingsbrigade maakt het steeds lastiger de reddingsposten te bezetten, waardoor het veiligheidsniveau op het Schouwse strand, vooral in het voor- en naseizoen, in gevaar komt. Indirect kan dit leiden tot het verliezen van één of meer Blauwe Vlaggen. De landelijke trend, dat steeds minder mensen vrijwilligerswerk willen uitvoeren, draagt bij aan deze bedreiging.

Aantasting unieke strandkarakter en herkenbaarheid

Verblijfsmogelijkheden op het strand bieden kansen, maar tegelijkertijd kan dit een aantasting van de openheid van het strand tot gevolg hebben. Het unieke strandkarakter, met kernwaarden als rust en ruimte, kan verloren gaan.

Vervuilde strandovergangen

Vervuilde strandovergangen zijn het schrikbeeld van alle exploitanten en bezoekers van het strand, want de eerste indruk van het strand begint bij de overgang (en de toegangsweg) en zal bij de bezoeker een deel van het imago bepalen. Daarnaast zal een vuil strand de kans op een herhalingsbezoek sterk verkleinen en kan het leiden tot verlies van één of meer Blauwe Vlaggen.

Hoge kosten strandpaviljoenhouders

Bij hoge kosten denken de paviljoenhouders vooral aan de tarieven per vierkante meter en de dreiging van WOZ-belasting over het paviljoen. Bovendien leveren investeringen in openbare voorzieningen (cafetariamodel) te weinig op in relatie tot de kosten van de investering. Hoge kosten kunnen ertoe leiden dat ondernemers niet langer investeren in (kwaliteitsverbetering van) strandgerelateerde voorzieningen.

3.1 Inleiding

In het verleden heeft de gemeente Schouwen-Duiveland diverse onderzoeken laten doen naar toeristisch-recreatieve trends, waardoor een algemeen beeld is ontstaan van de tevredenheid van recreanten over het toeristisch product op Schouwen-Duiveland. Een (periodiek) terugkerend onderzoek naar de tevredenheid van bezoekers van het Schouwse strand hebben we tot voor kort nooit uitgevoerd. Het "Recreatieonderzoek Schouwse strand" voorziet in deze behoefte. In het door NRIT uitgevoerde onderzoek zijn de wensen van de recreanten op het Schouwse Noordzeestrand gepeild, zodat onze gemeente en andere publieke en private partijen kunnen inspelen op de behoeften van de strandrecreant. Tevens biedt het onderzoek ons de mogelijkheid in de toekomst de resultaten van de diverse projecten te meten, aangezien het onderzoek tevens een nulmeting is. Tot slot kunnen de resultaten worden afgezet tegen de SWOT-analyse uit 2007.

3.2 Opzet onderzoek

Het bezoekersonderzoek voor het Schouwse strand is kwantitatief van aard. De enquêtes zijn in 2009 uitgezet onder een aselechte steekproef van bezoekers. Op tien onderzoeksdagen zijn bezoekers van het Schouwse strand benaderd volgens het next-to-pass systeem (benaderen van de eerstvolgende passerende bezoeker). De bezoekers zijn zowel bij de strandovergangen als op het strand benaderd door enquêteurs. Aan de bezoekers is gevraagd of zij wilden meewerken aan het recreatieonderzoek in de vorm van een internetenquête. De vragenlijst is vervolgens via de e-mail opgestuurd naar de respondenten. Op deze manier kon de enquête thuis in alle rust worden ingevuld.

De feitelijke enquêtering vond plaats op een tiental willekeurig gekozen dagen. Gestart werd in het voorjaar van 2009. Teneinde de seizoensafhankelijkheid goed in kaart te kunnen brengen, zijn de overige onderzoeksdagen daarna zo goed mogelijk verspreid over de onderzoeksperiode (tot eind december 2009). Hierdoor zijn de bezoekers van het Schouwse strand in alle seizoenen van het jaar ondervraagd. Naast een goede spreiding over de seizoenen zijn de onderzoeksdagen ook over de dagen van de week gespreid.

De enquêtes zijn uitgezet op de verschillende strandgedeelten van het Schouwse strand. In totaal zijn, in overleg met de opdrachtgever, acht strandgedeelten onderscheiden. In totaal zijn er 2.683 vragenlijsten ingevuld, waarmee een representatief beeld wordt verkregen van het bezoek aan het strand. Het responspercentage bedraagt 56%. Doorgaans wordt bij recreatieonderzoek met dezelfde opzet en in vergelijkbare gebieden een netto respons tussen de 40% en 50% bereikt. Het responspercentage van dit recreatieonderzoek kan daarom relatief goed worden genoemd. De respons kan als graadmeter worden gezien voor de betrokkenheid van de bezoekers bij het gebied.

3.3 Onderzoekresultaten

Hieronder volgen de meest relevante onderzoekresultaten van het tevredenheidsonderzoek. Wij hebben de conclusies en aanbevelingen van NRIT nog nader geanalyseerd. De conclusies, aanbevelingen en nadere analyse vormen input voor de beleidsuitgangspunten in hoofdstuk 4, de concrete doelstellingen in hoofdstuk 5 en het actieprogramma in hoofdstuk 6.

3.3.1 Het recreatieve gebruik van het Schouwse strand

De meeste bezoekers komen gespreid over het hele jaar naar het Schouwse strand. De zomer is wel het meest populair voor een bezoek; een strand is dan ook een 'goedweervoorziening'.

3.3.2 Profiel van de bezoekers

Ten aanzien van de kenmerken van de bezoekers van het Schouwse strand wordt het volgende opgemerkt:

- Het Schouwse strand wordt in iets grotere mate bezocht door vrouwen dan door mannen: 52% van de bezoekers is vrouw. Bezoekers uit de regio zijn in duidelijk grotere mate van het vrouwelijk geslacht (61%).
- Kijkend naar de volledige bezoekgezelschappen (en dus niet alleen de respondenten) blijken personen tussen 40 en 65 jaar te behoren tot de belangrijkste leeftijdsgroep onder de Schouwse strandbezoekers (39%). Daarnaast is 24% jonger dan 12 jaar en eveneens 24% tussen de 18 en 39 jaar.
- Qua opleidingsniveau is aan het Schouwse strand sprake van een relatief hoog opleidingsniveau. Bijna de helft van de respondenten (47%) heeft hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs gevolgd (geheel Nederland 25%).
- Bezoekers van het Schouwse strand behoren het meest tot gezinnen van twee personen zonder kinderen. Daarnaast komen ook vaak gezinnen met jonge kinderen naar het strand (tot en met 12 jaar).
- Het aandeel van verblijfsrecreanten in het totale bezoek is relatief hoog (circa tweederde). De meeste verblijfsrecreanten overnachten op een camping (41%) of op een bungalowpark (31%). Het gegeven dat een groot deel van het bezoek overnacht in een accommodatie in de omgeving biedt perspectief voor het aanbieden van activiteiten, voorzieningen en informatie/promotie.
- Ongeveer de helft van de bezoekers komt met de auto. Dit aandeel is vooral onder de dagrecreanten hoog (70%). De 'benenwagen' en de fiets zijn andere belangrijke manieren van vervoer (respectievelijk 29% en 21%). Vooral verblijfsrecreanten komen op deze wijze naar het strand (36% en 26%). Zij zullen hoogstwaarschijnlijk wel met de auto naar hun accommodatie reizen, maar voor het bezoek aan het strand de auto daar achterlaten.
- Indien men niet alleen naar het strand komt (dit geldt slechts voor 3%), komt men meestal in een groepje (gezin, familie, kennissen, vrienden) (64%). Daarnaast komt 33% met de partner of vriend(in). De groepsgrootte en het groepsverband impliceren dat het bezoek aan het strand een sociale aangelegenheid is. Activiteiten en voorzieningen dienen dan ook hierop afgestemd te worden.
- De belangrijkste 'media' waarlangs men in het voorbije jaar iets van het Schouwse strand heeft vernomen, zijn familie/vrienden (52%). Daarnaast speelt internet nog een belangrijke rol (18%). Andere bronnen zijn in dit verband radio en/of televisie, arrangement, krant en/of tijdschrift, en de strandfolder. Wellicht kan de (autonome) attentiewaarde van internet vergroot worden door meer/vaker/ander nieuws aan te bieden en via andere bronnen op de aanwezigheid van websites te attenderen.

3.3.3 Aard van het recreatieve gebruik van het Schouwse strand

- Zonnen/luieren, wandelen, zwemmen en bezoek horeca/strandpaviljoen zijn doorgaans verreweg de belangrijkste beoefende activiteiten op het strand van Schouwen-Duiveland (respectievelijk 76%, 64%, 51% en 44%). Ook op een terras zitten (27%) en wandelen met de hond (20%) komen vrij veel voor. Gemiddeld onderneemt een bezoeker op en nabij het strand door het jaar heen 3,3 verschillende activiteiten.

- In de nabijheid van het strand wordt ook veel gebruik gemaakt van de daar aanwezige wandelpaden (76%) en fietspaden (36%).

- Een gemiddelde bezoeker van het Schouwse strand besteedt in verband met dit bezoek ruim 12 euro. Het grootste deel hiervan wordt besteed in de horeca, zowel in een strandpaviljoen als in een horecagelegenheid buiten het strand. Indien men gebruikmaakt van een horecagelegenheid buiten het strand, dan geeft men een kleine 16 euro per persoon uit. In een strandpaviljoen betreft dit zo'n 8 euro per persoon. Wellicht zal men de strandpaviljoens vaker gebruiken voor een kleinere maaltijd/hapje/drankje tussendoor en eet men vaker (na het strandbezoek) een meer volledige maaltijd in een horecagelegenheid buiten het strand.

- De gemiddelde verblijfsduur aan het Schouwse strand bedraagt een kleine 3,5 uur.

- Over het algemeen kan wel gesteld worden dat een bezoek aan het strand voor veel mensen een bijzonder dagje uit is, waarbij gezelligheid/samenzijn een belangrijk motief kan zijn. Een deel zal zelfs een behoorlijke reistijd hebben om het strand te bereiken. Vervolgens brengt men een relatief lange tijd door op het strand, vaak in het gezelschap van familie en/of vrienden. Het herhalingsbezoek ligt op een vrij hoog niveau, terwijl de bezoekfrequentie (voor een vrij groot deel van de bezoekers) niet bijzonder hoog is. De gemeente, maar ook de aan het strand gerelateerde aanbieders van accommodatie, horeca en vermaak, dienen 'hun strand' dan ook als een geïntegreerd product te beschouwen. Hun activiteiten dienen bij te dragen aan een bijzonder dagje uit.

3.3.4 Wensen ten aanzien van het bezoek

In het algemeen worden afvalbakken, toiletten en (toegankelijke) strandovergangen door relatief veel personen belangrijk geacht op een strand. Vooral toiletten vindt men juist onvoldoende aanwezig op het Schouwse strand. Het minst belangrijk vindt men strandcabines en watersportmogelijkheden. Met dergelijke voorzieningen worden in de praktijk ook relatief kleine of specifieke doelgroepen bediend.

3.3.5 Beleving en beheer

Vrijwel alle bezoekers kunnen zich goed ontspannen op het strand van Schouwen-Duiveland. Daarnaast is men het voor een zeer groot deel eens met de uitspraken 'het afwisselende strand maakt het gebied aantrekkelijk', en 'ik voel me veilig op het strand'. Ook is men het voor een belangrijk deel eens met de

stelling dat er voldoende toezicht is in het gebied, hoewel 11% het toezicht onvoldoende vindt.

Men vindt over het algemeen niet dat er bij mooi weer te veel mensen op het strand zijn. Bijna een derde van de respondenten heeft aangegeven last te hebben van loslopende honden. In de winter is die overlast minder aan de orde. In feite zou men in de zomer ook een lager aandeel verwachten, aangezien het dan minder vaak is toegestaan om honden los te laten op het strand. Wellicht wordt dit verbod

(deels) genegeerd, en ondervindt men dan juist nog meer overlast. De overlast hoeft ook niet zozeer te maken te hebben met loslopende honden, maar eerder met bijvoorbeeld uitwerpselen die op het strand achterblijven.

Ongeveer 8% van de bezoekers heeft enige vorm van hinder ondervonden van andere bezoekers. Wanneer men last heeft van andere bezoekers op het strand betreffen dit voornamelijk (mensen met) honden. Ook wordt vaak hinder ondervonden van vliegeraars, jongeren en ruiters. Het is raadzaam hier aandacht aan te besteden, waar mogelijk bijvoorbeeld in de zin van (verdergaande) zonering binnen het gebied, of communicatie daarover, en meer toezicht/handhaving. Op deze wijze blijft het Schouwse strand een gebied waar men van de natuur kan genieten en zich kan ontspannen. Een belangrijk aandachtspunt, gezien het feit dat dit belangrijke bezoekenredenen zijn (zonnen/luieren, wandelen, zwemmen).

3.3.6 Waardering voor het Schouwse strand

Wanneer het belang dat gebruikers hechten aan bepaalde voorzieningen wordt gerelateerd aan de mate waarin men deze waardeert, kan worden vastgesteld welke voorzieningen op korte dan wel lange termijn verbetering behoeven.

Op korte termijn zijn dit toiletten. Op middellange termijn zijn dat vooral voorzieningen voor mindervaliden, speelvoorzieningen voor kinderen en verdwaaipalen. Ook van belang, maar dan op langere termijn, zijn gratis openbaar vervoer, watersportmogelijkheden en strandcabines. Sterke punten aan het Schouwse strand die behouden moeten worden, zijn de afvalbakken, (toegankelijke) strandovergangen, de strandpaviljoens en de reddingsbrigade/EHBO. Over het algemeen is echter de waardering voor de diverse aan het strand gerelateerde voorzieningen aan de lage kant te noemen. Los van het belang dat bezoekers er aan hechten (of de omvang van de groep die er belang aan hecht) vraagt de lage beoordeling om verbetering van de volgende voorzieningen:

- toiletten;
- strandcabines;
- verdwaaipalen;
- speelvoorzieningen voor kinderen;
- watersportmogelijkheden
- voorzieningen voor mindervaliden;
- gratis openbaar vervoer.

Aan de bezoekers is gevraagd aan te geven welke voorzieningen zij missen op het Schouwse strand. Van de bezoekers heeft 42% aangegeven één of meerdere voorzieningen te missen. Met name meer/betere toiletten (27%), douches (17%), speeltoestellen/activiteiten voor kinderen/volleybalnet (12%), betere toegang (voor mindervaliden en kinderwagens) (7%) en meer keuze in strandpaviljoens/modernere strandpaviljoens/aanwezigheid van een ijskar/viskraam (7%) werden spontaan genoemd.

Op basis van deze analyse kan verondersteld worden dat bezoekers in elk geval van mening zijn dat er onvoldoende toiletten en speelvoorzieningen voor kinderen zijn. Bij voorzieningen voor mindervaliden noemt men 'betere toegang voor mindervaliden en kinderwagens'. Onze gemeente heeft een vrij actief beleid aangaande voorzieningen voor mindervaliden. Wellicht zijn bezoekers nog onvoldoende geïnformeerd over/bekend met de voorzieningen of zijn juist de verwachtingen (te) hoog door het actieve beleid.

Het geheel is daarnaast soms meer dan de som der delen, zo blijkt ook uit dit onderzoek. De bezoekers geven het Schouwse strand namelijk als gemiddeld totaalrapportcijfer een 7,9. Dat is beduidend meer dan men gemiddeld als cijfer voor de afzonderlijke voorzieningen en aspecten heeft gegeven. Vaak heeft dat te maken met zaken die moeilijk in concrete aspecten uit te drukken zijn, zoals de belevingswaarde en de sfeer. Voor slechts 2% van de bezoekers had het bezoek niet voldaan aan de verwachtingen. De meest genoemde redenen daarvoor waren slecht weer, ontbreken toiletten en douches, strandpaviljoen gesloten, horeca viel tegen/te duur en strandovergangen niet goed toegankelijk. Ook de kritische opmerkingen die aan het eind van het onderzoek gemaakt werden, hadden betrekking op overlast van loslopende honden, hondenpoep, paardenpoep, slechte toegankelijkheid voor mindervaliden, kinderwagens en ouderen, hoge parkeertarieven en lastig parkeren, het toezicht, te weinig afvalbakken en het gemis aan douches.

3.3.7 Verbeteringen

Zoals wel blijkt uit het voorgaande, komt een aantal aspecten steeds terug waarvoor verbetering gewenst is. Dat zijn met name:

- toiletten;
- hondenprobleem (hondenpoep en los lopen);
- toegankelijkheid strand (mindervaliden, kinderwagens, ouderen);
- toezicht en controle (vanwege overlast van loslopende honden, vliegeraars, jongeren, ruiters);
- speelvoorzieningen voor kinderen.

Gezien de meest beoefende activiteiten in het gebied (veelal zonnen/luieren, wandelen, zwemmen) is het tevens van belang voorzieningen die hieraan gerelateerd zijn op een hoog niveau te houden. Op middellange termijn is er in dat verband vooral behoefte aan douches, speelvoorzieningen voor kinderen, watersportmogelijkheden en bijvoorbeeld verdwaalpalen. Bij dit alles dient men in het oog te houden dat het strand een sterk bovenregionaal verzorgingsgebied kent. Verbeteringen die men wil aanbrengen zijn dan ook uiteindelijk bedoeld voor relatief grote groepen die er echter niet altijd intensief gebruik van zullen maken. Zoals al eerder is aangegeven, dient men naast naar concrete, aan het strand gerelateerde, voorzieningen ook te kijken wat past binnen het plaatje van een gezellig, bijzonder dagje uit met familie en/of vrienden.

4.1 Inleiding

Aan de hand van de sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen van het strand, de onderzoeksresultaten uit het tevredenheidsonderzoek en de zienswijzen van de VSSK, Recron en een individuele paviljoenhouder kunnen we op hoofdlijnen het ambitieniveau voor de komende (raads) periode bepalen. Achtereenvolgens wordt in dit hoofdstuk ingegaan op algemene uitgangspunten, doelgroepen, schoonmaak en schoonheid van het strand, bereikbaarheid, toegankelijkheid van de strandovergangen en de voorzieningen op en rond het strand, paviljoens en sanitair, veiligheid en hinderbeleving op het strand, recreatievoorzieningen op en nabij het strand en promotie en communicatie.

4.2 Ambities

4.2.2 Algemene uitgangspunten

De kracht van het Schouwse Noordzeestrand ligt in de openheid en diversiteit van het strand. Een groot deel van de bezoekers is het eens met de uitspraak dat het afwisselende strand het gebied aantrekkelijk maakt. Een open en divers strand zijn twee sterke punten die niet onafhankelijk van elkaar kunnen bestaan. Door de uitgebreide en specifieke zonering van het strand is de basis voor een divers strand met behoud van het open en natuurlijk karakter reeds gelegd. Grote stukken ongerept strand met natuurbeleving worden afgewisseld met zones voor allerlei sporten, zoals surfen en stuntvliegen. Tevens is er, bijvoorbeeld bij de strandpaviljoens, ruimte om te genieten van luxe en comfort.

De openheid moet behouden blijven en voorzieningen dienen daarom geconcentreerd te worden in de nabijheid van de strandovergangen. De gemeente dient er, in nauwe samenwerking met de VSSK, individuele paviljoenhouders, strandexploitanten, de strandreddingsbrigade, brancheorganisaties zorg voor te dragen dat alle doelgroepen zich thuis blijven voelen op het Schouwse strand.

Beleidsuitgangspunt: *Het unieke karakter, de herkenbaarheid en de diversiteit van het Schouwse strand moeten in de toekomst behouden blijven. De komende jaren streven wij ernaar op en rond het Schouwse strand het voorzieningenniveau te verhogen, met behoud van de eigen identiteit en de openheid van het strand.*

Het strand is één van de peilers onder het toeristisch recreatief product op Schouwen-Duiveland. Nieuwe en kwalitatief hoogwaardige voorzieningen moeten leiden tot meer strandbezoekers. Door het aanbieden van een kwalitatief hoogwaardig, toegankelijk en zo compleet mogelijk strandproduct kunnen we bewerkstelligen dat het aantal herhalingsbezoeken en de bezoekfrequentie toenemen. Dit kunnen we ten eerste bereiken door in specifieke zones de belevingswaarde te verhogen, zowel op het strand als op het water. Daarnaast moeten we inzetten op het aanbieden van een geïntegreerd product (accommodatie, horeca, voorzieningen) als bijdrage aan een bijzonder dagje strand. Met andere woorden, het strandproduct staat niet op zich en heeft een directe relatie met het totale toeristische product in het verzorgingsgebied nabij het strand. Verblijfsrecreatie op het strand staan we echter niet toe.

Beleidsuitgangspunt: *De gemeente Schouwen-Duiveland wil bezoekers, in samenwerking met ondernemers en belangenorganisaties een kwalitatief hoogwaardiger en completer strand aanbieden. Dit betekent dat we de strandzoning in stand houden en waar mogelijk verder zullen aanpassen om meer belevingswaarde te creëren. Samenwerking tussen partijen moet leiden tot integrale productontwikkeling.*

Op enkele delen van het Schouwse Noordzeestrand ondervinden onze gemeente en enkele strandexploitanten al jaren hinder van zandafslag (bijvoorbeeld Brouwersdam 2 en in de omgeving van strandpaviljoen Our Seaside). Zandafslag vormt niet alleen een bedreiging voor het voorzieningenniveau, maar kan (bij hoog water) eveneens problemen veroorzaken in de bereikbaarheid van het strand voor hulpdiensten. Onze gemeente heeft een inspanningsverplichting aangaande het voorkomen dan wel bestrijden van zandafslag, bijvoorbeeld door het steunen van het opstellen van een recreatie basiskustlijn, waarbij zandsuppletie ook vanuit economisch/recreatief oogpunt wordt benaderd. Tevens dient de gemeente in overleg met kustbeheerders na te gaan of de afstandeisen aangaande bebouwing en de duinvoet nog reëel zijn.

Beleidsuitgangspunt: *We zullen de dynamische ontwikkeling van het strand, waaronder zandafslag, nauwlettend blijven volgen en zo nodig pleiten voor (betaalbare) oplossingen om de diverse voorzieningen op het strand in de toekomst nog steeds aan te kunnen bieden.*

Het tevredenheidsonderzoek van NRIT is zodanig vorm gegeven dat herhaling van het onderzoek eenvoudig uit te voeren is. Aan de hand van een herhalingsonderzoek kunnen we meten of het strandproduct in zijn totaliteit, en de diverse voorzieningen in het bijzonder, na afronding van deze Strandvisie beter gewaardeerd worden. Met andere woorden, met dit onderzoek krijgen we een indicatie van het succes van de Strandvisie en ontbrekende dan wel te verbeteren elementen. Een indicatie, aangezien een succesvol strandproduct tevens afhankelijk is van de exploitanten op en nabij het strand. Exploitanten moeten gastvrij zijn, zoveel mogelijk openbaar toegankelijke voorzieningen realiseren en inspelen op trends en ontwikkelingen. Het is wenselijk in 2013 of 2014 (afhankelijk van de voortgang van het actieprogramma) een vergelijkbaar, maar kleinschaliger onderzoek uit te laten voeren naar de tevredenheid van strandbezoekers.

Beleidsuitgangspunt: *De komende jaren willen we de tevredenheid van strandbezoekers blijven onderzoeken. Na het herhalingsonderzoek moet de algehele belevingswaarde van het Schouwse Noordzeestrand minimaal gelijk gewaardeerd worden. Bovendien willen we bereiken dat zo min mogelijk bezoeken niet aan de verwachtingen voldoen.*

4.2.3 Doelgroepen

Het onderzoek van NRIT geeft inzicht in het profiel van de strandbezoekers. Twee onderzoeksresultaten vallen daarbij op. Ten eerste het relatief grote aantal hoger opgeleiden dat ons strand bezoekt, mede in combinatie met een sterke vertegenwoordiging van de leeftijdsgroep 40-65 jaar (aandeel 39%). Normaliter zou dit vrijwel automatisch gepaard moeten gaan met een vrij hoog gemiddeld bestedingspatroon op en nabij het strand. Een 'gebruiker' (bezoeker die daadwerkelijk geld besteed) van het strand geeft gemiddeld slechts iets meer dan € 12,00 uit op het strand, waarvan € 8,00 in een strandpaviljoen. Per bezoeker wordt er gemiddeld nog geen € 5,00 uitgegeven in een strandpaviljoen. Indien alle uitgaven op en nabij het strand worden opgeteld (parkeren, horeca aan binnenzijde duinen en andere zaken) dan wordt er gemiddeld ruim € 12,00 uitgegeven per bezoeker. We kunnen uit het onderzoek van NRIT helaas niet direct herleiden welke oorzaken ten grondslag liggen aan het relatief lage uitgavenpatroon (in relatie tot het

relatief hoge aantal hoger opgeleiden). Bij het herhalingsonderzoek zullen we hieraan specifiek aandacht besteden. De VSSK twijfelt overigens aan de gegevens uit het onderzoek.

Beleidsuitgangspunt: *Onze gemeente en strandexploitanten streven naar een stijging van de inkomsten gerelateerd aan strandbezoek en schenken daarbij extra aandacht aan de doelgroep hoger opgeleiden.*

Ten tweede blijkt het aandeel van personen jonger dan 20 jaar in het strandbezoek relatief laag (3%). Dit beeld wordt ook bevestigd door exploitanten op en nabij het strand. Volgens de betrokkenen is de oorzaak onder meer het gebrek aan beleving op het strand en het water (zie ook paragraaf 4.2.2). Door in specifieke zones meer (spectaculaire en populaire) activiteiten aan te bieden, kunnen jongeren geprikkeld worden vaker het strand te bezoeken. De bezoekers van nu zijn bovendien de bezoekers van de toekomst.

Beleidsuitgangspunt: *Onze gemeente en strandexploitanten gaan zich meer richten op jonge strandbezoekers en in onderling overleg zoeken naar mogelijkheden om gerichte, populaire activiteiten aan te bieden, zonder daarbij hinder voor andere strandbezoekers te veroorzaken.*

4.2.4 Schoon strand

Recreanten en toeristen prefereren een schoon strand. Een schoon strand heeft een grote invloed op de beeldvorming van bezoekers. Een schoon strand is een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente, aannemer van het strandbestek, paviljoenhouders, houders van evenementenvergunningen en bezoekers. Wij hebben de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in schoonmaak van het strand. Het strandonderhoud wordt al vanaf 2003 uitbesteed. Voor het jaar 2012 (en verder) moet het strandonderhoud opnieuw worden aanbesteed of het huidige contract met de aannemer worden verlengd. Naast het 'commerciële' strandonderhoud wordt er ook jaarlijks een reïntegratieproject strandbeheer uitgevoerd, waarbij het strand en de duinen op enkele plaatsen handmatig worden schoongemaakt. Na evaluatie van het project worden voor 2011 de werkzaamheden opnieuw vastgesteld.

De afvalbakken op het Schouwse Noordzeestrand worden door bezoekers met een 7,3 beoordeeld. Uit het onderzoek van NRIT blijkt dat er ook nogal wat klachten zijn over honden- en paardenpoep. Wij zullen hiertegen gepaste maatregelen treffen. In 2010 hebben wij bijvoorbeeld enkele managehouders bezocht en we zullen spelregels opstellen over het opruimen van poep.

De Stichting Nederland Schoon beoordeelt jaarlijks hoe schoon de Nederlandse stranden zijn. Een schoon strand is een voorwaarde voor het verkrijgen van een Blauwe Vlag.

Beleidsuitgangspunt: *De komende jaren willen we in de competitie "Schoonste strand" van de Stichting Nederland Schoon opnieuw als zeer schoon strand (4 sterren) geïntegreerd worden.*

Het huidige strandonderhoud vindt nog niet op een ecologische wijze plaats, maar door middel van het Euregioproject "120 kilometer kustkwaliteit" brengen we hier graag verandering in. Wij vinden het belangrijk dat het strand op een ecologische manier wordt schoongemaakt en zullen daarom onderzoek doen naar een efficiënte en ecologische manier van strandschoonmaak.

Beleidsuitgangspunt: *Wij streven, in het kader van het Euregioproject "120 kilometer kustkwaliteit", naar meer ecologisch strandonderhoud, zodat het beheer en onderhoud van de stranden waar mogelijk op een duurzame en milieuvriendelijke manier uitgevoerd kan worden met zo weinig mogelijk verstoringen van de natuurlijke habitat.*

4.2.5 Bereikbaar strand

Voordat de bezoekers van het Schouwse strand kunnen genieten van het strand en de daarbij behorende voorzieningen dienen ze het strand te kunnen bereiken. Of de bezoekers nu via het openbaar vervoer (bijvoorbeeld het Transferium) of op eigen gelegenheid (auto of fiets) het strand proberen te bereiken, op mooie dagen in het hoogseizoen zijn de beperkingen regelmatig zichtbaar. Terwijl een goede bereikbaarheid de bezoekers er juist toe kan bewegen een keuze te maken voor een bezoek aan het Schouwse deel van het Noordzeestrand.

De gemeente heeft een sturend parkeerbeleid met taakvelden als beheer en exploitatie van parkeervoorzieningen. Aan een aantal parkeerterreinen hebben we de afgelopen jaren onderhoud gepleegd. Een deel van de parkeerterreinen is echter in eigendom van Rijkswaterstaat en het Waterschap, waardoor wij slechts indirect kunnen aansturen op verbeteringen. Verder dienen we ook aandacht te schenken aan de veiligheid op de parkeerterreinen. Een goed beheer en exploitatie van parkeervoorzieningen kan herhalingsbezoeken stimuleren. Momenteel worden parkeerterreinen met een 7,1 beoordeeld.

Beleidsuitgangspunt: *Wij streven naar meer gestructureerde, publieksvriendelijke en goed onderhouden parkeerplaatsen, aangezien bezoekers, zeker in het geval van betaald parkeren, kwalitatief hoogwaardige parkeervoorzieningen mogen verwachten.*

Bij een strandbezoek kan de auto worden geparkeerd op het Transferium te Renesse. Deze parkeerplaats biedt gratis parkeergelegenheid voor 900 auto's. Vanaf het Transferium kunnen bezoekers van half mei tot half september met gratis vervoer naar het strand, hetgeen moet zorgen voor kilometerreductie. Het Transferium is ook toegankelijk voor mensen met een functiebeperking. Uit het onderzoek van NRIT blijkt echter dat vrijwel alle bezoekers met de auto, fiets of ter been naar het strand gaan. Het (gratis) openbaar vervoer wordt nog onvoldoende benut en bovendien slechts met een 6,2 gewaardeerd. Meer (gerichte) promotie kan het gebruik wellicht stimuleren. Onze gemeente zet sterk in op duurzaamheidskeurmerken (ECO 21 en Quality Coast) en vanuit dat oogpunt vinden wij het gebruik van het Transferium van groot belang.

Beleidsuitgangspunt: *De komende jaren zetten we in op het stimuleren van het gebruik van de gratis parkeeren vervoersmogelijkheden van het Transferium naar het strand.*

In totaal komt 21% van de bezoekers op de fiets naar het strand. Gestalde fietsen zorgen bij de strandovergangen met name in het hoogseizoen voor de nodige problemen. Geblokkeerde overgangen, waardoor hulpdiensten het strand niet (spoedig) kunnen bereiken, en een rommelig aanzicht, hetgeen afbreuk doet aan de kwaliteit van het toeristisch product, zijn veel gehoorde klachten. Enkele fietsenstallingen zijn op aanzienlijke afstand van het strand geplaatst, terwijl een bezoeker zijn fiets zo dicht mogelijk bij het strand wil stallen. Desondanks worden fietsenstallingen met een 7,1 gewaardeerd.

Beleidsuitgangspunt: *We bieden voldoende en in goede staat van onderhoud verkerende fietsenstallingen om de druk op de parkeerterreinen bij het strand te verminderen en alternatief vervoer te stimuleren.*

4.2.6 Toegankelijkheid strand(voorzieningen)

Uit het onderzoek van NRIT blijkt dat relatief veel bezoekers toegankelijke strandovergangen belangrijk vinden. Nu Nederland vergrijsst, wordt de vraag naar goed toegankelijke stranden en strandvoorzieningen alleen maar groter. Daarom hebben wij bij deelname aan het Euregioproject "120 kilometer kustkwaliteit" ook ingezet op het project toegankelijkheid stranden. Momenteel wordt de toegankelijkheid van strandovergangen met een 7,3 beoordeeld.

Een aantal strandovergangen zijn voorzien van verharde paden van 4 meter breed. Op deze stranden worden in het zomerseizoen zogenaamde keerplaten neergelegd, waardoor mensen met een beperking op het strand kunnen recreëren. Naast verharding zijn ook verbreding, het minder steil maken van strandovergangen en het treffen van voorzieningen (leuning e.d.) punten van aandacht.

Beleidsuitgangspunt: *Met behulp van het Euregioproject "120 kilometer kustkwaliteit" dragen wij er zorg voor dat het aantal toegankelijke strandovergangen voor bezoekers met een functiebeperking of bezoekers die slecht ter been zijn, is toegenomen en de gebruiksvriendelijkheid van de overige strandovergangen sterk is verbeterd door het treffen van diverse voorzieningen.*

In het verlengde van bovenstaand beleidsuitgangspunt past ook de toekomstvisie van de heer C. Hoogerhuis op de herinrichting van de Jan van Renesseweg (april 2010). In dit document geeft de heer Hoogerhuis zijn visie op de herinrichting van de Jan van Renesseweg, inclusief het aanpassen van de duinovergang en het aanleggen van een multifunctioneel duinplateau. Bij aanpassing van de duinovergang moet aandacht worden besteed aan de aansluiting met de Jan van Renesseweg en de toegankelijkheid voor mindervaliden. Het multifunctioneel duinplateau moet dienen als een soort uitwaaiplaats voor recreanten die wel willen genieten van het uitzicht op strand en zee, maar niet direct het strand willen betreden.

Beleidsuitgangspunt: *Waar mogelijk stimuleren en faciliteren we het (particuliere) initiatief tot herinrichting van de duinovergang Jan van Renesseweg en onderzoeken we de mogelijkheid een financiële bijdrage te (laten) leveren aan de realisatie van het project.*

Naast de strandovergangen zijn ook specifieke voorzieningen voor mensen met een functiebeperking van aanzienlijk belang voor de beleving van een dagje strand. Voorzieningen voor mindervaliden worden door 23% van de bezoekers geacht niet voldoende aanwezig te zijn en bovendien slechts beoordeeld met een 5,2. Dit terwijl de laatste jaren is geïnvesteerd in strandrolstoelen en mindervalide toiletten bij diverse strandpaviljoens. Verder is er een strandtaxi. Een vervoersmiddel op afroep, dat kan worden aangevraagd door rolstoelgebruikers. De ritten worden uitgevoerd vanaf het Transferium. De rolstoelgebruikers dienen tot op het strand vervoerd te worden en een rolstoelgebruiker mag zich tijdens deze rit gratis laten vergezellen door maximaal 2 begeleiders of familieleden. Het vervoer voorziet in een behoefte, maar paviljoenhouders geven aan de strandtaxi zelden bij of op het strand te zien.

Beleidsuitgangspunt: *De gemeente Schouwen-Duiveland evalueert het gebruik van de strandtaxi in samenwerking Taxi Centrale Renesse en belangenorganisaties voor mindervaliden en stimuleert het gebruik van diverse, voor deze doelgroepen bestemde voorzieningen via gerichte promotie.*

Verlichting op strandpaviljoens, het strand, de strandovergangen en parkeerterreinen ontbreekt grotendeels op het Schouwse Noordzeestrand, nu een aanzienlijk deel van het strand onder Natura-2000 regelgeving valt. Een uitzondering betreft de omgeving Brouwersdam, waar wel mogelijkheden zijn voor

verlichting van het paviljoen en de strandovergang. Verlichting verbetert niet alleen de toegankelijkheid in het donker, maar draagt ook bij aan het veiligheidsgevoel van bezoekers. Verlichting mag slechts aangebracht worden met inachtneming van het beleid in de module 'Licht en duisternis'. Daaruit blijkt dat met verlichting in het buitengebied terughoudend omgegaan moet worden.

Beleidsuitgangspunt: *Met inachtneming van natuurgerelateerde regelgeving en het gemeentelijke beleid omtrent licht en duisternis stimuleren we verlichting op strand(overgangen) en bekijken we de mogelijkheden om verlichting op parkeerterreinen bij overgangen te verbeteren.*

4.2.7 Strandpaviljoens en sanitair

Door uitvoering van de Nota Hoofdlijnen strand is het voorzieningenniveau op en rond het strand gestegen. De SWOT-analyse en het onderzoek van NRIT maken duidelijk dat er nog voldoende kansen zijn voor verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van strandpaviljoens en toiletvoorzieningen.

Langs het Schouwse strand staan in totaal 14 strandpaviljoens, waarvan er op het moment van schrijven 6 jaarrond exploiteren. De planologische procedure, die het mogelijk moet maken dat 13 van de 14 strandpaviljoens jaarrond kunnen exploiteren, wordt momenteel doorlopen. Onze gemeente moet er in de toekomst zorg voor dragen dat de paviljoens ook daadwerkelijk jaarrond open zijn, zodat seizoensverlenging niet alleen op papier, maar ook in de praktijk wordt nagestreefd. De kwaliteit van strandpaviljoens is met een waardering van 7,5 zeer redelijk te noemen, al laten de bestedingen in paviljoens een andere tendens zien. Zoals eerder aangegeven, zijn de oorzaken hiervan momenteel niet te achterhalen. Mogelijk wordt het uiterlijk van de paviljoens door bezoekers vanaf het strand als prima beoordeeld, maar komt men niet binnen voor één of meer consumpties.

Beleidsuitgangspunt: *Wij streven met het oog op seizoensverlenging naar uitbreiding van het aantal jaarrond paviljoens en waarborging van de feitelijke jaarrond exploitatie van de paviljoens om het verzorgings- en voorzieningenniveau van de paviljoens naar een hoger niveau te tillen.*

We hebben besloten om tot en met 2010 het gebruikstarief per vierkante meter voor paviljoens te bevrozen, uitgezonderd een jaarlijkse indexering. Dit biedt ons de mogelijkheid in overleg met de VSSK en individuele paviljoenhouders de tarievenstructuur opnieuw te bekijken.

Beleidsuitgangspunt: *In overleg met de VSSK en individuele paviljoenhouders zullen wij de tarievenstructuur voor het gebruik van strandpaviljoens herzien met als doel investeringen in (ontbrekende) voorzieningen te stimuleren.*

Met vaststelling van de 2e Wijziging zonering en ontwikkelingskader strand heeft onze gemeente de mogelijkheid tot het plaatsen van strandcabines uitgebreid. We staan de cabines toe op stranden met in de typering het begrip "familie", tot een maximum van 20 per paviljoen. Bij stranden die geen nadere typering hebben dan familiestrand wordt dit maximum verhoogd tot 30. Indien sprake is van meerdere paviljoens is het maximum strandcabines 40 per overgang. In Westenschouwen en Nieuw-Haamstede zijn minder bebouwde voorzieningen (strandpaviljoens) aanwezig dan in de omgeving Renesse. Op deze stranden staan wij daarom meer strandcabines toe. Bovendien is er in het verleden in Westenschouwen (overgang Domeinen 2 tot en met overgang Speelduin), Nieuw-Haamstede (overgang Vuurtorenpad) en bij de overgang Watergat op basis van een vergunning al een groot aantal strandcabines geplaatst. Strandcabines worden door bezoekers laag gewaardeerd (5,9) en niet erg belangrijk gevonden.

Exploitanten moeten in de toekomst vooral zorgen dat de cabines tijdig worden onderhouden en vervangen.

Beleidsuitgangspunt: *Het aantal strandcabines wordt niet verder uitgebreid. De focus moet de komende jaren liggen op onderhoud en vervanging van bestaande strandcabines en het plaatsen van cabines op plaatsen die nu nog niet (volledig) worden benut.*

Volgens het NRIT verdienen toiletten op het Schouwse strand op korte termijn veel aandacht. Helaas is in het onderzoek geen onderscheid gemaakt tussen openbare toiletvoorzieningen en toiletten in paviljoens. Enerzijds vindt bijna één op de drie bezoekers dat er te weinig toiletten zijn, anderzijds worden de toiletten ook matig gewaardeerd (6,1). Gelet op de problematiek rondom toiletvoorzieningen bij andere recreatieve aangelegenheden (onder meer duiken en kernen) is het wenselijk dat de gemeente dit onderwerp eens integraal uitdiept. De rol van het cafetariamodel is daarbij ook interessant. Paviljoenhouders hebben, evenals de gemeente, een verantwoordelijkheid bij het schoonhouden van de toiletten.

Beleidsuitgangspunt: *De gemeente Schouwen-Duiveland en de paviljoenhouders zorgen ervoor dat openbare toiletgebouwen geopend en schoon zijn en in goede staat van onderhoud verkeren. De gemeente evalueert het cafetariamodel en doet een nader (integraal) onderzoek naar extra toiletvoorzieningen langs de Schouwse Noordzeekust.*

Indien bezoekers aangeven dat ze iets missen op het strand, dan wordt in 17% van de gevallen een douchevoorziening genoemd. Het gaat om een voorziening die in vele andere badplaatsen al wel beschikbaar is, in paviljoens dan wel op of bij een strandovergang. Aangezien recreanten steeds meer luxe vragen, lijkt de keuze voor douches in paviljoens en op overgangen gerechtvaardigd.

Beleidsuitgangspunt: *De gemeente Schouwen-Duiveland evalueert het cafetariamodel en stimuleert de plaatsing van douches in strandpaviljoens. Voor zover mogelijk plaatst de gemeente douchestangen op of nabij strandovergangen.*

4.2.8 Veiligheid

Er worden steeds hogere eisen gesteld aan de veiligheid op het strand. Een veilig strand impliceert een goed bewaakt strand, waar strandbezoekers onder het toezicht van de strandreddingsbrigade kunnen recreëren. De Strandreddingsbrigade Westerschouwen bewaakt al jaren het 21 kilometer lange Noordzeestrand. Doorgaans vormt de strandreddingsbrigade een actieve en hechte groep, waardoor deze organisatie nog steeds zijn werkzaamheden kan verrichten. De reddingsbrigade/EHBO wordt door bezoekers met een 6,9 beoordeeld en men hecht hieraan bovendien veel belang.

Voor het behoud van de Blauwe Vlaggen bij de strandovergangen Rotonde, Wilhelminahoeve en Jan van Renesseweg is een reddingspost noodzakelijk. We zullen daarom, mede in het kader van het Euregioproject "120 kilometer kustkwaliteit" materiaal vervangen en opleidingen aan de leden van de reddingsbrigade aanbieden. Via de opleidingen moet onder andere worden gewaarborgd dat er voldoende mensen zijn die als postcommandant kunnen fungeren. Goede materialen, waaronder technisch in goede staat verkerende voer- en vaartuigen, liggen aan de basis van het voorkomen van verdrinkingsongevallen.

Beleidsuitgangspunt: *De gemeente streeft naar behoud van de Blauwe Vlaggen en de bestaande reddingsposten en investeert daarom in voldoende en toereikend (vervangend) materiaal en opleidingen voor de reddingsbrigade.*

Het aantal leden bij de strandreddingsbrigade is de afgelopen jaren stabiel. Dit in tegenstelling tot de trend die landelijk waarneembaar is. Aan de andere kant kampt de strandreddingsbrigade wel met onderbezetting van de reddingsposten en wordt de druk op de leden steeds groter. Er is sprake van een 'vrijwillige' strandreddingsbrigade. Dit houdt in dat leden slechts een kleine dagvergoeding krijgen. In het hoofdseizoen zijn er nog weinig problemen, maar in het voor- en naseizoen is de reddingsbrigade afhankelijk van een kleine groep zeer actieve leden. Er moet worden gezocht naar alternatieven op leden te werven, bijvoorbeeld via opleidingen/stages in de zorgsector.

Beleidsuitgangspunt: *De gemeente Schouwen-Duiveland zorgt er in nauwe samenwerking met de strandreddingsbrigade voor dat de bezettingsgraad van de reddingsposten stijgt en heeft tot doel de dagvergoeding voor de medewerkers te verhogen.*

Op de Brouwersdam is er de laatste jaren een toename van het aantal (water)sportactiviteiten geweest en bovendien zal de Brouwersdam de komende steeds meer een toeristische hotspot worden. Een extra reddingspost op de Brouwersdam zal de kans op (verdrinkings)ongevallen verkleinen. Ook kan bij strandovergangen waar geen reddingspost aanwezig is een kleine behandelruimte in een paviljoen worden gerealiseerd. Het cafetariamodel voorziet hierin. De strandreddingsbrigade wil van deze mogelijkheid tot nu toe geen gebruik maken, mede vanwege de drukte in en rond de paviljoens en een grotere druk op de bezettingsgraad van de strandreddingsbrigade in zijn geheel.

Beleidsuitgangspunt: *Wij plaatsen een extra reddingspost op de Brouwersdam.*

Naast een extra reddingspost is het jaarrond plaatsen van reddingsposten een wens van diverse partners. Jaarlijkse plaatsing van reddingsposten kost veel tijd en geld. Daarnaast is het de bedoeling dat de reddingsposten in de toekomst in het voor- en naseizoen ook vaker bezet zijn, maar daarbij zijn we afhankelijk van de bezettingsgraad van de strandreddingsbrigade. Voor reddingsposten gelden dezelfde uitgangspunten in gewenste beeldkwaliteit als voor strandpaviljoens (openheid, natuurlijkheid, eenheid en transparantie).

Beleidsuitgangspunt: *Wij maken het jaarrond plaatsen van reddingsposten planologisch mogelijk, met dien verstande dat de reddingspost bij de Wilhelminahoeve slechts in het seizoen wordt geplaatst.*

De paviljoenhouders geven aan dat paviljoens 24 uur per dag bezet moeten zijn om criminaliteit te voorkomen, beperken of tegen te gaan. Momenteel is overnachten in paviljoens niet toegestaan. Een aantal jaren geleden is de VSSK, naar aanleiding van vernielingen, overlast en het vele zwerfvuil begonnen met nachtbewaking op het strand. De gemeente ondersteunt dit initiatief financieel. Afhankelijk van het weer en het seizoen is er 's nachts één bewaker aanwezig, die slechts een deel van het strand kan bewaken. De nachtbewaking heeft daardoor slechts een minimale functie. Gelet op het primaat van de gemeente inzake openbare orde en veiligheid behoeft de nachtbewaking volgens de VSSK intensivering. De VSSK geeft tot slot te kennen dat integrale handhaving door diverse organisaties kan bijdragen aan de veiligheid op het strand.

Beleidsuitgangspunt: *Wij zullen de paviljoenhouders bij de totstandkoming van het bestemmingplan Kop van Schouwen, voor zover mogelijk, tegemoet komen in hun wens van overnachten in paviljoens ter beveiliging van de paviljoens. De gemeente, VSSK en andere partners zullen de inzet van de nachtbewaking op het strand nader analyseren.*

Verdwaalpalen (oriëntatiepalen) zijn palen met vooral voor kinderen herkenbare pictogrammen/symbolen. De palen leveren een bijdrage aan de veiligheid op het strand, voornamelijk voor jonge kinderen. Oriëntatiepalen zijn een belangrijk onderdeel van de familiestranden. In 2005 hebben wij met Nijman Advertising B.V. een overeenkomst voor een periode van 10 jaar gesloten. De gemeente toont zich hierin bereid gedurende het strandseizoen Nijman toe te staan de verdwaalpalen te plaatsen, maar aan deze overeenkomst wordt geen uitvoering meer gegeven. De strandreddingsbrigade heeft in 2007 zelfs aangegeven dat meer palen gewenst zijn. Verdwaalpalen zijn onvoldoende aanwezig op het strand, volgens 19% van de bezoekers.

Beleidsuitgangspunt: *De gemeente streeft ernaar de verdwaalpalen, in ieder geval gedurende het hoogseizoen, op de familiestranden te plaatsen, ten einde de veiligheid op het strand te optimaliseren.*

4.2.9 Recreatievoorzieningen

Door zandafslag is de zone extreme sporten bij strandovergang Brouwersdam feitelijk verdwenen en natuurwetgeving maakt onzeker of de kitebuggyzone bij het Watergat weer opnieuw in gebruik kan worden genomen. De zones extreme sporten voorzien in specifiek marktsegment en zijn van toegevoegde waarde voor onze gemeente.

Beleidsuitgangspunt: *We onderzoeken of we de zone extreme sporten bij het Watergat kunnen behouden en bekijken tevens de mogelijkheid om elders aan het Schouwse Noordzeestrand kitesurfen mogelijk te maken.*

Watersportmogelijkheden worden in zijn algemeenheid niet erg belangrijk gevonden door de bezoekers, maar kunnen van grote waarde zijn voor de totaalbeleving van het strand. De laatste jaren worden door exploitanten op en nabij het strand een aantal 'nieuwe' sporten gesignaleerd (onder mee deltavliegen) en tevens worden steeds vaker jetski's en speedboten gezien. Natuurwetgeving kan legalisering van deze sporten onmogelijk maken.

Beleidsuitgangspunt: *We streven ernaar nieuwe en populaire sporten een (veilige) plaats te geven op of langs het strand, indien dit gelet op natuurwetgeving en ruimtebeslag (zonering) mogelijk blijkt.*

De SWOT-analyse maakt inzichtelijk dat de partners nog niet tevreden zijn over de fiets- ruiters- en wandelpaden nabij het strand, terwijl 76% van de bezoekers gebruik maakt van wandelpaden en 36% van fietspaden. Cijfers van Alterra (2007) ondersteunen het gevoel aangaande ruiterspaden. Uit dit rapport blijkt dat recreanten vooral bij ruiterspaden en gemarkeerde ruiterroutes gelegen binnen het westelijk deel van Schouwen-Duiveland een kritische noot plaatsen.

Wandelen en paardrijden hebben echter ook keerzijden. Wandelen met de hond is populair onder de bezoekers (20%), maar tegelijkertijd geeft één op de drie bezoekers aan wel eens last te hebben van loslopende honden. Hondenpoep wordt bovendien regelmatig als hinderlijk ervaren. Dit geldt nog sterker voor paardenpoep.

Beleidsuitgangspunt: *De komende jaren willen we de kwaliteit van bestaande wandel-, fiets- en ruiterspaden handhaven en de overlast van loslopende honden en honden- en paardenpoep, onder meer door het treffen van (bij voorkeur preventieve) maatregelen of voorzieningen, reduceren.*

Speelvoorzieningen voor kinderen worden door 24% van de bezoekers gemist en de aanwezige voorzieningen worden al onvoldoende beoordeeld (5,3). Via het cafetariamodel kunnen paviljoenhouders investeren in speelvoorzieningen, die niet alleen materieel van aard hoeven te zijn (bijvoorbeeld clowns et cetera). Door speelvoorzieningen aan te schaffen kunnen gezinnen met jonge kinderen (opnieuw) naar het strand worden gelokt. In dit kader moeten subsidiemogelijkheden onderzocht worden.

Beleidsuitgangspunt: *Paviljoenhouders en andere strandgerelateerde exploitanten investeren de komende jaren in speelvoorzieningen. Waar mogelijk probeert de gemeente dit te stimuleren en faciliteren.*

4.2.10 Promotie en communicatie

Er is al een groot scala aan promotieactiviteiten rondom de Schouwse stranden. Naast de Kust&Zeegids maken we gebruik van de digitale snelweg om het strand en diverse evenementen te promoten. Niet alleen de gemeentelijke website wordt hiervoor gebruikt, ook de websites van bijvoorbeeld de VVV en Concert at Sea prijzen de Schouwse stranden in meer of mindere mate aan. Verder hebben wij al jaren een strandfolder, die het strand letterlijk en figuurlijk op de kaart zet. Tot slot liggen er nog kansen voor de Schouwen-DuivelandPas in relatie tot (voorzieningen op) het strand.

Het feit dat tweederde van de bezoekers verblijfsrecreanten zijn, is essentieel voor een goede promotie. Het biedt ondernemers en de VVV kansen om gerichte arrangementen aan te bieden, waarin een geïntegreerd product (met groepskorting) wordt aangeboden. Slechts 3% van de mensen komt alleen naar het strand en daarmee is het een sociale aangelegenheid.

Beleidsuitgangspunt: *Het strandproduct moet zoveel mogelijk als integraal product worden aangeboden, met de focus op arrangementen voor verblijfsrecreanten.*

Internet speelt voor slechts 18% van de bezoekers een rol bij de wijze waarop men van het Schouwse Noordzeestrand heeft gehoord. Versnippering van informatie op internet (en meer in het bijzonder de gemeentelijke website) of de onbekendheid van websites vormt wellicht een oorzaak, maar het is duidelijk dat dit percentage omhoog moet. Positief is het feit dat 52% van familie/vrienden heeft gehoord over het strand.

Beleidsuitgangspunt: *Internet moet in de nabije toekomst een grotere rol spelen bij de (naams)bekendheid van het Schouwse Noordzeestrand.*

Het belangrijkste subsidieproject dat momenteel loopt, is het Euregioproject "120 kilometer kustkwaliteit". De gemeente kan via subsidieprojecten, al dan niet in samenwerking met andere gemeenten of organisaties, gelden genereren. Met dit instrument kunnen extra beleidsuitgangspunten gerealiseerd worden, zonder dat het de gemeente of ondernemers veel geld kost.

Beleidsuitgangspunt: *De gemeente zal zich de komende jaren inzetten voor deelname aan subsidieprojecten. Door mee te liften met (Europese) subsidieprogramma's trachten we onze beleidsdoelen maximaal te realiseren.*

In het verlengde van hoofdstuk 4 willen we in dit hoofdstuk graag concrete, te toetsen doelstellingen formuleren. De toetsing zal grotendeels plaatsvinden aan de hand van een herhaling van het tevredenheidsonderzoek, maar ook het succes van strandschoonmaak kan gemeten worden. De doelstellingen worden hieronder puntsgewijs opgesomd, aan de hand van de indeling in hoofdstuk 4:

1. De totaalwaardering voor het strand blijft gelijk (7,9)
2. Voor maximaal 2% van de bezoekers heeft het bezoek niet aan de verwachtingen voldaan
3. Per bezoeker wordt er minimaal € 5,00 uitgegeven in een strandpaviljoen
4. Per bezoeker wordt er minimaal € 13,00 uitgegeven aan het totale strandproduct
5. Het aandeel jongeren (<20) is gestegen naar minimaal 5%
6. In de competitie "Schoonste Strand" krijgen we ieder jaar een gemiddelde waardering van minimaal 4,5 (zeer schoon)
7. Afvalbakken worden door bezoekers beoordeeld met een 7,5
8. Parkeerplaatsen worden minimaal gelijk (7,1) gewaardeerd
9. Minimaal 2% van de bezoekers maakt gebruik van (gratis) openbaar vervoer
10. Gratis openbaar vervoer wordt gewaardeerd met een 6,5
11. Fietsenstallingen worden minimaal gelijk (7,1) gewaardeerd
12. De toegankelijkheid van strandovergangen wordt met een 7,5 beoordeeld
13. Voorzieningen voor mindervaliden worden nog slechts door 10% van de bezoekers niet voldoende aanwezig geacht
14. Voorzieningen voor mindervaliden worden beoordeeld met 6,0
15. Strandpaviljoens worden door bezoekers beoordeeld met een 7,5
16. Medio 2011 is het voor 13 van de 14 strandpaviljoens planologisch mogelijk jaarrond te exploiteren
17. Uiterlijk in 2012 is de tarievenstructuur voor strandpaviljoens aangepast
18. Toiletten worden door bezoekers beoordeeld met een 7,0
19. Van de bezoekers is 20% van mening dat er te weinig toiletten zijn op het strand
20. Van de bezoekers die iets missen op het Schouwse strand mist nog slechts 10% douches
21. De reddingsbrigade/EHBO wordt door bezoekers met een 7,5 beoordeeld
22. De bezettingsgraad van de reddingsbrigade is ten opzichte van 2007 met 10% gestegen
23. De extra reddingspost op de Brouwersdam wordt uiterlijk in het zomerseizoen van 2012 in gebruik genomen
24. De reddingspost op de Brouwersdam heeft uiterlijk in 2012 een Blauwe Vlag.
25. In 2012 kunnen alle reddingsposten, uitgezonderd de post bij Wilhelminahoeve, jaarrond blijven staan
26. Na afronding van het bestemmingsplan Kop van Schouwen is het voor paviljoenhouders mogelijk om, ter bewaking van hun paviljoen, in het paviljoen te overnachten
27. De ondernemers/partners op en nabij het strand zijn tevreden over het functioneren van de nachtbewaking op het strand
28. In 2011 staan op alle familiestranden verdrwaalpalen
29. De zone extreme sporten aan het Watergat wordt in 2011 gebruikt voor kitebuggyen
30. De hinder van loslopende honden en honden- en paardenpoep is gereduceerd
31. Speelvoorzieningen worden door maximaal 10% van de bezoekers gemist
32. Speelvoorzieningen voor kinderen worden door bezoekers beoordeeld met een 6,0

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren we het actieprogramma voor de komende jaren. Waar mogelijk hebben we concrete actiepunten benoemd, maar in enkele gevallen is nog nader onderzoek nodig. In het actieprogramma benoemen we onder meer prioriteiten, verantwoordelijke organen/ondernemers, beschikbare budgetten en de bijdrage aan specifieke doelstellingen in hoofdstuk 5. Tevens worden reeds uitgevoerde actiepunten uit de Strandvisie 2008-2013 benoemd.

Afgeronde werkzaamheden Actieprogramma Strandvisie 2008-2013

Actie	Jaar	Nadere toelichting
Tevredenheidsonderzoek strandbezoekers	2009	In 2009 heeft NRIT een onderzoek uitgevoerd, waarna de rapportage in het 1e kwartaal van 2010 is opgeleverd en vervolgens ter kennisname is voorgelegd aan het college en de raad.
Schoonste Strand	2008+2009+2010	De afgelopen jaren hebben we deelgenomen aan de verkiezing Schoonste strand. We hebben hiervoor ook promotiecampagnes gevolgd en schoonmaakacties uitgevoerd (Lenteprikkel). In 2008 en 2009 is onze gemeente als zesde geëindigd in de verkiezing. In 2010 werd de zevende plaats bereikt. Telkens werd het Schouwse Noordzeestrand als zeer schoon bestempeld.
Uitvoering reïntegratieproject	2009+2010	In 2009 is het project uitgevoerd bij de duinovergangen Wilhelminahoeve, Rotonde en Jan van Renesseweg, terwijl de medewerkers in 2010 bij de overgangen Rotonde en de Jan van Renesseweg gestationeerd waren. In 2010 is er veel afval verwijderd van de stranden.
Onderhoud parkeerterreinen	2009+2010	Het parkeerterrein aan de A. v.d. Weijde weg is opnieuw bestraat en er is een hoogwaardig toiletgebouw geplaatst. Het parkeerterrein bij de Rotonde is opnieuw geasfalteerd en belijnd.
Onderhoud fietsenstallingen	2008+2009+2010	Via toepassing van het strandbestek zijn de fietsenstallingen de afgelopen jaren onderhouden.
Verbeteren toegankelijkheid strandovergangen	2010	In het kader van het Euregioproject "120 kilometer kustkwaliteit" hebben we in oktober en november 2010 bij en/of op enkele overgangen betonplaten aangelegd, rustbankjes geplaatst, mindervalide parkeerplaatsen gemaakt en een trapleuning vervangen. Het betreft de overgangen Ellemeet, Scharendijke, Brouwersdam 1, De Punt, Kijkduin, 't Klokje, Speelduin, Scholderlaan en Rotonde.
Verbeteren toegankelijkheid strandovergangen	2010	Op grond van een vervangingsinvestering is de trap bij strandovergang Laone vervangen.
Vervanging strandrolstoelen	2008+2009	Er zijn zes strandrolstoelen vervangen.
Entreebebording strandovergangen	2010	Op alle stranden is nieuwe, uniforme en op Europese normen afgestemde bebording aangebracht met onder meer de zonering en geldende regelgeving op het strand.

Onderzoek mogelijkheden uitbreiding aantal jaarrond paviljoens en reddingsposten	2008+2009	Rijkswaterstaat, Waterschap Zeeuwse Eilanden en Provincie Zeeland hebben een positieve grondhouding aangenomen aangaande uitbreiding van het aantal jaarrond paviljoens en reddingsposten. Op grond daarvan is de planologische procedure medio 2010 gestart.
Strandcabines	2009	Eind 2009 is de 2e Wijziging beleidsnota zonerings- en ontwikkelingskader strand door het college vastgesteld en hebben wij het maximum aantal strandcabines verhoogd. Strandcabines staan we toe op stranden met in de typering het begrip "familie", tot een maximum van 20 per paviljoen. Bij stranden die geen nadere typering hebben dan familiestrand wordt dit maximum verhoogd tot 30. Indien sprake is van meerdere paviljoens is het maximum strandcabines 40. In Westenschouwen en Nieuw-Haamstede zijn minder bebouwde voorzieningen (strandpaviljoens) aanwezig dan in de omgeving Renesse. Op deze stranden staan wij daarom meer strandcabines toe. Bovendien is er in het verleden in Westenschouwen (overgang Domeinen 2 tot en met overgang Speelduin), Nieuw-Haamstede (overgang Vuurtorenpad) en bij de overgang Watergat op basis van een vergunning al een groot aantal strandcabines geplaatst. Deze historisch gegroeide situatie wordt door middel van deze beleidsnotitie beleidsmatig vastgelegd.
Materiaal strandreddingsbrigade	2010	Er is inmiddels een zogenaamde Gator aangeschaft.

Actieprogramma Strandvisie 2011-2014

Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Herziening 2e wijziging beleidsnota zonering en ontwikkelingskader strand	1+2	Door middel van een herijking van de zonering, meer in het bijzonder de toegestane activiteiten binnen de zones, moet de 'beleving' op het strand verbeterd worden.	2011	VSSK en individuele paviljoenhouders	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland
Stimuleren en participeren bij ontwerp Basis Recreatiekustlijn	1+2	Zandafslag is op enkele delen van het strand problematisch, aangezien strandpaviljoens bij hoger water met hun 'voeten' in het water staan en enkele activiteiten niet langer uitgevoerd kunnen worden. Via het ontwerpen van een Basis Recreatiekustlijn (afgeleid van de Basis Kustlijn gericht op veiligheid) proberen we zandsuppletatie vanuit economisch-recreatief oogpunt af te dwingen.	2011+2012	Provincie Zeeland, Provincie Zuid-Holland, VSSK, Rijkswaterstaat en Waterschap	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Provincie Zeeland en Provincie Zuid-Holland
Uitvoeren tevredenheidsonderzoek strandbezoekers	Divers	Het herhalingsonderzoek kan plaatsvinden op dezelfde grondslagen als het onderzoek van NRIT uit 2009 en geeft een beeld van de tevredenheid van de bezoeker en een indicatie van het succes van de Strandvisie 2010-2013. Het vormt tevens de basis voor een nieuwe strandvisie. De kosten worden geschat op € 25.000. We zullen het college en de raad verzoeken het bedrag mee te nemen bij het opstellen van de begroting 2012, via de lijst uitbreidingsinvesteringen/nieuw beleid. De overige kosten moeten in ieder geval door (publieke en private) partners gedragen worden.	2013	VSSK, VVV, RECRON en individuele paviljoenhouders	€ 15000 / p.m.	Incidenteel	Uitbreidingsinvestering/nieuw beleid 2013	Gemeente Schouwen-Duiveland
Inkomsten strandpaviljoens verhogen	3+4	Door middel van gerichte promotie moet aan (potentiële) bezoekers duidelijk gemaakt worden dat op strandpaviljoens ook een 'restaurantfunctie' kunnen hebben en dat een deel van de paviljoens ook geschikt is voor de zakelijke markt. In dit kader moet onderzoek worden gedaan naar gelijkschakeling van strandpaviljoens tot opzichte van horecabedrijven elders.	2011 + 2012 + 2013	VSSK en individuele paviljoenhouders	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	VSSK
Schoonste Strand	6+7	De komende jaren nemen we opnieuw succesvol zijn in de competitie Schoonste Strand van de Stichting Nederland Schoon. In het kader van het Euregioproject "120 kilometer kustwaliteit" bestellen we schoonmaakmateriaal en educatiemateriaal en doen we mee aan promotiecampagnes.	2011	West-Vlaamse en Zeeuwse gemeenten, coördinatiepunt duurzaam strand en kustbeheer	€ 13.500	Incidenteel	Euregio-project	Gemeente Schouwen-Duiveland

Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Pilot ecologisch strandonderhoud	6	In het kader van ecologisch strandbeheer wordt er een pilot met het laten drogen van zeewier uitgevoerd. Tevens wordt er materiaal aangeschaft en doen we aan kennisuitwisseling.	2011	West-Vlaamse en Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland en coördinatiepunt duurzaam strand en kustbeheer	€ 3.000	Incidenteel	Euregio-project	Gemeente Schouwen-Duiveland
Reïntegratieproject	1+2+6+8+11	In het vierde kwartaal wordt de uitvoering van het project in 2010 geëvalueerd en besluiten we welke werkzaamheden in de komende jaren op het programma staan voor de reïntegratiekandidaten. Er wordt jaarlijks materiaal, waaronder kleding, besteld. Het budget voor het werkdeel wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld.	2011 + 2012 + 2013	VSSK en de Zuidhoek	"p.m./ € 10.000"	Structureel	Werkdeel afdeling Werk, Inkomen en Zorg / Voorziening toerisme (kleding)	Gemeente Schouwen-Duiveland
Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Opnieuw formuleren of aanpassen strandbestek	6+7	De overeenkomst met de huidige uitvoerder (Groencombinatie Schouwen-Duiveland) eindigt in 2010. Er wordt een nieuw bestek gemaakt (nieuwe aanbesteding) dan wel geëvalueerd (verlenging contract). Hierbij is extra aandacht nodig voor aantal en lediging van afvalbakken.	2011	VSSK en individuele paviljoenhouders	p.m.	p.m.	p.m. (besluitvorming via apart voorstel)	Gemeente Schouwen-Duiveland
Onderhoud parkeerterreinen	8	Er is een jaarlijkse asfaltinspectie, waarna eventuele onderhoudswerkzaamheden worden bepaald. Er wordt onderzoek gedaan naar aanpassing van het parkeerterrein bij overgang Kijkduin en een herinrichting van het parkeerterrein bij de Rotoronde, maar noodzaak investeringen zijn onzeker.	2011 + 2012 + 2013	Waterschap en Rijkswaterstaat	p.m.	p.m.	p.m. (besluitvorming indien noodzakelijk via apart voorstel)	Gemeente Schouwen-Duiveland
Stimuleren gebruik openbaar vervoer en Transferium	9+10	Aan de hand van een kort plan van aanpak inzetten op gerichte promotie, waarbij de mogelijkheden en voordelen van gebruik van het openbaar vervoer en het Transferium onder de aandacht worden gebracht.	2012	Taxicentrale Reënense, VVV, VSSK en RECRON	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland
Onderhoud fietsenstallingen	11	Onderhoud van fietsenstallingen en het daarmee gepaard gaande gebruik van de fiets kan het duurzaamheidsimago van onze gemeente verstevigen.	2011 + 2012 + 2013	n.v.t.	€ 1.500	Structureel	Huidig strandbestek	Gemeente Schouwen-Duiveland

Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Stimuleren gebruik strandtaxi	12+13+14	Door middel van het aantal ritten van de afgelopen jaren de trend vaststellen, een kort plan van aanpak maken en inzetten op gerichte promotie aangaande mogelijkheden en voordelen van de strandtaxi.	2011	Taxicentrale Re- nisse, VVV, Stichting Klaverblad en Platform voor mensen met een functiebeperking	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland
Onderzoek mobiliteit op het strand voor rolstoelgebonden personen	12+13+14	Opstellen van een mobiliteitsplan ten behoeve van voorzieningen voor verplaatsing op het strand door rolstoelgebonden personen.	2011	West-Vlaamse en Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland en Stichting Klaverblad	p.m.	Incidenteel	Euregio-project	Gemeente Schouwen-Duiveland
Aanschaf strandrolstoelen	12+13+14	Er worden vier extra strandrolstoelen besteld.	2011	West-Vlaamse en Zeeuwse Kustgemeenten en Stichting Klaverblad	€ 12.000	Incidenteel	Euregio-project	Gemeente Schouwen-Duiveland
Promotie toegankelijkheid en voorzieningen mindervaliden	12+13+14	Onze gemeente wil eenmalig een bedrag vrijmaken voor de promotie van de verbeterde toegankelijkheid van duinovergangen en de voorzieningen voor mindervaliden. Per overgang moeten de (on)mogelijkheden duidelijk worden. Wij onderzoeken ook de subsidiemogelijkheden. Voor het overige moet promotie via ondernemers en belangenhartigers lopen.	2011	Stichting Klaverblad, Platform voor mensen met een functiebeperking, VSSK, individuele paviljoenhouders en VVV	€ 2.500	Incidenteel	Voorziening toerisme	Gemeente Schouwen-Duiveland
Verlichting	12	We stimuleren, indien beleidsmatig en wettelijk mogelijk, (terughoudende) verlichting op strandovergangen en paviljoens en bekijken de mogelijkheden voor betere verlichting op parkeerterreinen.	2011 + 2012 + 2013	VSSK, Provincie Zeeland, Rijkswaterstaat, Waterschap	p.m.	p.m.	p.m. (besluitvorming indien noodzakelijk via apart voorstel)	Gemeente Schouwen-Duiveland, VSSK en ondernemers
Uitbreiding aantal jaarrond paviljoens	15+16	De planologische procedure is ideaaliter begin 2011 afgerond, waarna exploitanten de mogelijkheid krijgen jaarrond te exploiteren. Enkele exploitanten hebben, vanwege investeringen, aangegeven over enkele jaren jaarrond te zullen gaan exploiteren.	2011	VSSK, Waterschap, Rijkswaterstaat en Provincie Zeeland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland
Stimuleren onderhoud en vervanging strandcabines	17	Strandcabines zijn beeldbepalend en daarom stimuleren wij het onderhoud en tijdige vervanging van dergelijke objecten.	2011 + 2012 + 2013	VSSK en individuele paviljoenhouders/ exploitanten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Ondernemers

Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Tariefstructuur strandpaviljoens	18	Herziening tarieven voor strandpaviljoens, waarbij tevens aandacht wordt geschonken aan WOZ-belasting en de overeenkomsten met het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf. Het is wenselijk ook een vergelijking te maken met omliggende en vergelijkbare kustgemeenten.	2011	VSSK en individuele paviljoenhouders	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland
Evaluatie beleidsnota cafetariamodel strandpaviljoens	Divers	Het cafetariamodel moet paviljoenhouders meer gaan stimuleren te investeren in onder meer voorzieningen voor mindervaliden, speelvoorzieningen, douches en toiletten.	2011	VSSK en individuele paviljoenhouders	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland
Toilettenbeleid	19+20	De problematiek omtrent toiletten op het strand wordt meegenomen in het nader op te stellen toilettenbeleid aangaande alle openbare toiletten op Schouwen-Duiveland. Voor het strand is in ieder geval per overgang een analyse nodig van de noodzaak tot extra toiletten. Paviljoenhouders moeten toiletten voortdurend schoonhouden.	2011	VSSK en individuele paviljoenhouders	p.m.	p.m.	p.m. (besluitvorming indien noodzakelijk via apart voorstel)	Gemeente Schouwen-Duiveland
Openbaar toegankelijke douches	21	We willen in totaal 15 douchestangen (in de buitenlucht) bij strandovergangen plaatsen. Dit betreft overgangen, uitgezonderd natuurstranden. De douches kunnen door bezoekers gratis gebruikt worden. In het kader van het project "Brouwersdam hotspot for active leisure" worden er door Groenservice Zuid-Holland wellicht openbaar toegankelijke douchestangen gerealiseerd aan de Brouwersdam. De investering dekken we uit de voorziening toerisme, indien de structurele lasten ook gedekt zijn. We zullen het college en de raad verzoeken het structurele bedrag mee te nemen bij het opstellen van de begroting 2012, via de lijst uitbreidingsinvesteringen/nieuw beleid. Om de incidentele en structurele lasten exact in beeld te krijgen, vragen we in 2011 offertes aan.	2011+2012	VSSK en individuele paviljoenhouders	€ 22.500/ € 7.500	Incidenteel/ Structureel	"Voorziening toerisme/ Uitbreidingsinvestering/nieuw beleid 2012"	Gemeente Schouwen-Duiveland
Materiaal, opleiding en kennisuitwisseling strandreddingsbrigade	22	We investeren in materialen, opleidingen en kennisuitwisseling ten behoeve van de strandreddingsbrigade, met als doel het verbeteren van de veiligheid en het behouden van de Blauwe Vlaggen.	2011	West-Vlaamse en Zeeuwse kustgemeenten en strandreddingsbrigade	€ 110.885	Incidenteel	Euregio-project	Gemeente Schouwen-Duiveland

Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Bezettingsgraad strandreddingsbrigade	23	Het is de bedoeling om de bezettingsgraad te verhogen door de vergoedingen te verhogen en leden via 'nieuwe kanalen' te werven. De verhoging van de vergoeding moet in beginsel worden betaald uit de vrijval van jaarlijkse op- en afbouwkosten van reddingsposten.	2011	Strandreddingsbrigade	€ 7.000	Structureel	Voorziening toerisme	Gemeente Schouwen-Duiveland
Reddingsposten	24+25	De planologische procedure is idealiter medio 2011 afgerond, waarna er bij de overgangen Rotonde, Jan van Renesseweg en Scharendijke jaar rond reddingsposten staan. Bij de overgang Wilhelmahoeve wordt een mobiele (seizoensgebonden) post geplaatst.	2011	Strandreddingsbrigade	€ 286.800	Incidenteel	"Euregio-project/Voorziening toerisme"	Gemeente Schouwen-Duiveland
Overnachten paviljoens ter bewaking	26	In het kader van het bestemmingsplan Kop van Schouwen onderzoeken we de mogelijkheid ter bewaking het slapen op strandpaviljoens (gedurende een nader te bepalen periode) toe te staan.	2012	VSSK en individuele paviljoenhouders	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland
Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Nachtbewaking	27	In overleg tussen de gemeente en private en publieke partners wordt de nachtbewaking opnieuw vorm gegeven. Onze gemeente draagt nu jaarlijks € 5.000 bij aan nachtbewaking op het strand.	2011	VSSK, Recron en individuele paviljoenhouders	p.m.	p.m.	p.m. (besluitvorming indien noodzakelijk via apart voorstel)	Gemeente Schouwen-Duiveland
Verdwaalpalen	28	Onze gemeente gaat op zoek naar (financiële) mogelijkheden om verdwaalpalen in het zomerseizoen op familie-stranden te kunnen plaatsen.	2011	Strandreddingsbrigade	p.m.	p.m.	p.m. (besluitvorming indien noodzakelijk via apart voorstel)	Gemeente Schouwen-Duiveland
Extreme sporten	29	De door de gemeente uitgevoerde natuurtoets betreffende de kitebuggyzone bij het Watergat maakt een vergunning mogelijk, maar er loopt momenteel een bezwaarschriftprocedure tegen de vergunning. We onderzoeken de mogelijkheden voor een kitesurfzone bij de Scholderlaan en 't Klokje.	2011+2012	Nederlandse Kitebuggyclub en de Nederlandse Kitesurfvereniging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland

Actie	Bijdrage doelstelling	Korte toelichting	Jaar	Betrokken organen/ondernemers	Budget gemeente	Incidenteel of structureel	Dekking	Initiatief
Honden- en paardenpoep	30	Enkele manegehouders zijn geïnformeerd en voorgelicht over de hinder van paardenpoep en krijgen ook nog een aantal spelregels over schoonmaak toegestuurd van onze gemeente. Voor het opruimen van paarden- en hondenpoep extra voorzieningen creëren, waaronder een schoonmaakkar die we ter beschikking willen stellen aan maneges. Verder verscherpt toezicht en handhaving op het achterlaten van honden- en paardenpoep.	2011 + 2012 + 2013	Ondernemers en burgers	€ 12,500	Incidenteel	Euregio-project	Gemeente Schouwen-Duiveland
Speelvoorzieningen	31+32	We stimuleren de plaatsing van speelvoorzieningen, bijvoorbeeld door ondernemers te helpen bij subsidieaanvragen. In het kader van het project "Brouwersdam hotspot for active leisure" worden er door Groenservice Zuid-Holland wellicht openbaar toegankelijke speelvoorzieningen gerealiseerd aan de Brouwersdam.	2011 + 2012 + 2013	VSSK, individuele paviljoenhouders en overige exploitanten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Ondernemers
Promotie	Divers	De gemeente actualiseert zijn eigen website, borgt promotie (aandacht voor doelgroepen en arrangementen) in de subsidieovereenkomst met de VVV en stimuleert de plaatsing van webcams (met actuele weersinformatie) op het strand. Tevens bespreken we met de VVV de mogelijkheid een aparte site/link te creëren, gericht op informatie over het Schouwse Noordzeestrand.	2011 + 2012 + 2013	VV, VSSK, RE-CRON en individuele exploitanten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Divers

Laan van St. Hilaire 2
4301 SH Zierikzee

Postadres:
Postbus 5555
4300 JA Zierikzee

T (0111) 452 000
F (0111) 452 452

gemeente@schouwen-duiveland.nl
www.schouwen-duiveland.nl

